

матеріалу, вибором та реалізацією форм, методів і засобів навчання, що сприяють загальному розвитку студентів, їх здібностей та нахилів.

Взятий курс на національне виховання студентів у процесі навчання та в позаурочній діяльності – веління часу, одне із пріоритетних завдань соціального виховання. Патріотичне виховання має наскрізно пронизувати весь навчально-виховний процес, органічно поєднувати національне, громадянське, моральне, родинно-сімейне, естетичне, правове, екологічне, фізичне, трудове виховання, базуватися на національній історії, знанні та відстоюванні своїх прав, виконанні конституційних і громадянських обов'язків, відповідальності за власне майбутнє, добробут та долю країни.

Список використаної літератури

1. В. Сухомлинський про професію вчителя (до 95 річниці з дня народження) // Укладач збірки Русанова С.Г., методист ДПТНЗ ТПАЛ, 2014
2. Педагогіка : Інтегрований курс теорії та історії : Навч.-метод. посібн. для закл. вищ. пед. освіти III-IV рівнів акредит. : У 2 ч. / Полтавський держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка [А. М. Бойко (ред.)]. – К. : ВІПОЛ, 2002. – Ч. 2. – 2004. – 498 с.
3. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. та ін. Педагогічна майстерність. Підручник. К.: Вища шк., 2004р. 2-ге вид., допов. і переробл — 422 с.
4. Максимюк С.П. Педагогіка. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005р. – 667 с.
5. http://vozkc.narod.ru/documents/4_1.html
6. http://master-vpu25.ucoz.ua/blog/principi_navchannja/2014-06-17-84
7. <http://tsitaty.com>

Тетяна Заливча

ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ НОРВЕГІЇ: АНАЛІЗ ДОСВІДУ

У сучасній педагогічній науці України одним із важливих дослідницьких напрямів є дослідження функціонування вищої освіти за рубежом. На його здійснення спрямовують творчі пошуки науковці Н. Абашкіна, Ю. Бекетова, М. Бершадська, Л. Віннікова, Н. Гайдук, М. Дмитриченко, В. Зубко, О. Карпенко та ін. Це обумовлено рядом чинників, серед яких суттєву роль відіграють інтегративні процеси у вищій освіті європейських країн, її реформування відповідно до існуючих об'єктивних вимог, важливість демократизації цієї ланки освіти, завдання модернізації системи вищої освіти в українських умовах тощо.

У цьому контексті науковий інтерес становить розвиток вищої освіти скандинавських країн, досвід яких у порівнянні з іншими країнами вивчається ще недостатньо. Мета статті – розкрити особливості сучасної вищої освіти Норвегії в контексті загальноєвропейських тенденцій. Вища освіта сучасних скандинавських країн, яка є складовою частиною європейського освітнього простору, є носієм його основних характеристик, що досліджують вітчизняні та зарубіжні науковці: А.Кулікова, О.Огієнко, Л.Филипповець, Е.Коккерсволд,

Р.Лаппен, Р.Лунгстад, Я.Петерсон, Р.Расмуссен, Н.Е.Свенссон, В.Сьюпаул, В.Тевліна, Т.Хьюсен, Т.Йенсен, П.Шернквіст, С. Юліусдотір, Д. Якобсон та ін.

Система вищої освіти в Норвегії представлена державними та недержавними вищими навчальними закладами. Навчання проводиться як норвезькою, так і англійською мовою. Вищі навчальні заклади в Норвегії мають тісну співпрацю, створюючи так звану Сітку Норвегії (Network Norway). Також в Норвегії функціонує широкий вибір програм з обміну студентами і програм для дослідників (до 40 років). Вступні іспити до коледжів та університетів у Норвегії відсутні. Під час вступу до ВНЗ проводиться, по суті, конкурс шкільних атестатів. Навчання в університеті триває від 3,5 до 4 років. Як правило, на гуманітарних факультетах навчаються на півроку довше, ніж на факультетах природничих наук. Найбільш популярними спеціальностями в Норвегії сьогодні є інформатика, журналістика, юриспруденція та економіка [2, с. 124-125].

Вищі навчальні заклади Норвегії представлені чотирма університетами, шістьма спеціалізованими вищими школами (коледжами), двома державними художніми школами, численними коледжами і курсами додаткової освіти. У Норвегії диплом про вищу освіту отримують як після закінчення коледжу, так і після закінчення університету. Різниця в тому, що коледж – це спеціалізований, професійний вищий навчальний заклад, а університет у Норвегії завжди вважався і вважається науково-дослідницьким центром [3, с. 8].

Коледж – це вищий навчальний заклад, який дає освіту за однією-двома спеціальностями, наприклад: Сільськогосподарський коледж Норвегії, Норвезька державна академія музики, Школа економіки та ділового адміністрування. Коледжі є в кожному великому місті країни. Всього їх більше ста. Це інженерні, економічні, педагогічні, медичні коледжі. Як правило, всі ці навчальні заклади пропонують різноманітні програми тривалістю до 3 років. Диплом коледжу дає право на продовження освіти в аспірантурі університету.

Остфолд-коледж – один з типових норвезьких коледжів. Навчальний процес тут кардинально відрізняється від існуючого у наших ВНЗ. Зокрема, дуже поширені письмові проектні роботи. Для виконання проекту студенти розбиваються на групи і розподіляють об'єм тексту, який має бути зданий до визначеного терміну. Якщо робота прийнята викладачем, він виставляє всім однаково кількість балів (у Норвегії їх називають векталами), якщо ж ні – пояснює студентам, що необхідно переробити. Іспити проводяться у письмовій формі. Екзамен з інформатики складається на комп'ютері. Виконане завдання студенти записують на три дискети, з тим, щоб одну віддати педагогові, другу – незалежному екзаменаційному цензоріві, а третю залишити собі [3, с. 9].

Університетів у Норвегії чотири. Найстарший – університет Осло, заснований у 1811 році. Сьогодні на його восьми факультетах навчаються близько 33 тис. осіб, включно із 2 тис. іноземців. Останні три університети відкрилися в середині ХХ століття в містах Бергені, Тромсі і Тронхеймі. Більшість студентів закінчують університет до 25-30 років. Багато тут і «старих» студентів, які «фінішують» до 40-50 років. Вони, звичайно ж, працюють до вступу у ВНЗ і продовжують працювати, навчаючись [2, с. 131].

Цікавою, на нашу думку, є освіта для дорослих і «folkeopplysning». Термін «folkeopplysning» дуже важко перекласти на будь-яку іншу мову. Буквально, він означає «просвіта для народу». Сьогодні цей термін застосовується щодо

освіти для дорослих у найширшому сенсі цього слова, з меншою увагою до професійної освіти. В цілому «folkeopplysning» передбачає, що люди можуть вчитися одне у одного, ділячись своїм життєвим досвідом і працюючи разом у різних проектах [1, с. 237].

Отже, досвід навчальних закладів Норвегії є надзвичайно цінним, а деякі елементи системи освіти можуть стати для України взірцем до впровадження.

Список використаної літератури

1. *Дмитриченко М.Ф.* Вища освіта і Болонський процес: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.Ф.Дмитриченко, Б.І.Хорошун, О.М.Язвінська, В.Д.Данчук. – К.: Знання України, 2006. – 440 с.
2. *Карпенко О.* Высшее образование в странах мира: анализ данных образовательной статистики и глобальных рейтингов в сфере образования / О.Карпенко, М.Бершадская. – М.: Издательство СГУ, 2009. – 244 с.
3. *Яшкіна С.* Высшее образование в Норвегии / С. Яшкіна, К: Учись, работай, отдыхай, 2007. – №38(156). – С.8-9.
4. *Головчанська Є.* Руйнуємо міфи про навчання в Норвегії. – Режим доступу в мережі :<http://www.univer.tv/tips/perspectiva/navchannya-v-norveg-stereotipi-realn-st-mozhlivost-navchannya-d/>.

Віталій Козицький

ВИЩА ОСВІТА У СУЧАСНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Країна без освіти і науки — це раб свого сусіди

Гельвецій

Освіта у вищих навчальних закладах завжди розглядалася як соціальне і культурне явище. Їхньою метою діяльності було розповсюдження знань за межі території. Більшість ВНЗ, що утворилися у XIX і XX столітті виконували свої традиційні функції формування професійних груп і місцевої еліти, розвитку науки і техніки у національному середовищі. З другої половини XX століття масове розповсюдження вищої освіти розглядалося як незаперечна гарантія конкурентоспроможності держави у новій глобальній економіці. Для того, щоб зберегти свій статус і роль у суспільстві, вища освіта повинна відповідати новим вимогам суспільного розвитку, у першу чергу – процесам глобалізації [2, с. 55].

Посиленню міжнародних тенденцій у сфері вищої освіти сприяли сучасні процеси глобалізації, які впливали на зростання доступності вищої освіти, її перетворення з елітарної на масову. Масовість вищої освіти стала однією з визначальних якостей вищої освіти нового часу і сприяла радикальним змінам у діяльності сучасних університетів. Поряд із загальноосвітніми тенденціями в кожній країні спостерігається дещо унікальне, що формувалося протягом століть під впливом розвитку національних культур. У значній мірі сучасний стан національних систем вищої освіти залежить від соціально-економічного стану країни на світовій арені й основних напрямів національної державної освітньої політики. У сучасному глобальному світі кожна